

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและนโยบายจัดเก็บภาษีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

จากการปศุสัตว์ของประเทศนิวซีแลนด์*

ภรภัทร ปัญญาวิช"

บทนำ

ปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั่วโลกเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงสูงจากการได้รับผลกระทบจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญหลายประการ ทั้งในด้านของภูมิศาสตร์ที่ล้อมรอบไปด้วยมหาสมุทร ระบบนิเวศน์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีประชากรจำนวนมากอาศัยอยู่ตามชายฝั่งหรือพื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม นั่นจึงทำให้รัฐบาลของนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาภาวะโลกรวนที่เกิดขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงต่าง ๆ เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศแม้เพียงเล็กน้อยนั้น สามารถนำไปสู่หายนะรุนแรงระดับสูงได้^๑

ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนต่อประเทศนิวซีแลนด์

เนื่องจากประเทศนิวซีแลนด์มีปัจจัยสำคัญหลายประการที่เอื้อต่อปัจจัยเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งรายงานเบื้องต้นของราชสมาคมแห่งนิวซีแลนด์ รายงานว่านิวซีแลนด์มีความเสี่ยงสืบเนื่องมาจากเหตุผล ๖ ประการ คือ จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งมีจำนวนมาก นิวซีแลนด์ต้องพึ่งพาน้ำจืด ภูมิประเทศล้อมรอบไปด้วยมหาสมุทร ประชากรจำนวนมากอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม ระบบนิเวศน์ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากพื้นที่แห่งอื่นในโลกและอยู่ในสถานะที่ต้องพึ่งพาประเทศอื่น ๆ สูงมาก

ศาสตราจารย์ Renwick ผู้เป็นประธานของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญที่เขียนรายงานนี้ขึ้นได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงแม้เพียงเล็กน้อยก็สามารถมีผลกระทบอย่างใหญ่หลวง บ่อยครั้ง และมักจะรุนแรงด้วย โดยยกตัวอย่างว่า “หากระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ๓๐ เซนติเมตร จากปัจจุบันที่โอกาสในการเกิดเหตุรุนแรงเกี่ยวกับน้ำทะเลมีเพียงหนึ่งในร้อยจะกลายเป็นเกิดขึ้นทุกปีในบริเวณชายฝั่ง เช่น ชายฝั่ง Otago หากเมื่อน้ำทะเลสูงขึ้น

* บทความประจำเดือนตุลาคม ๒๕๖๕

** บุคลากรจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ thainznews. “โลกร้อนมีผลกระทบกับนิวซีแลนด์อย่างไรบ้าง”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๕, จาก <https://thainz.co.nz/2016/04/21/โลกร้อนมีผลกระทบกับนิว/>

๓๒ เซนติเมตร อาจจะมีพายุเกิดขึ้นทุกสองปี จากที่ปกติใน ๑๐๐ ปีเกิดขึ้นหนหนึ่ง” นี่คือนึ่งตัวอย่างที่ว่า แม้ระดับน้ำทะเลเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย แต่ความเล็กน้อยเหล่านี้ก็สามารถนำไปสู่ภัยพิบัติที่รุนแรงได้^๒

ข้อมูลจากกระทรวงสิ่งแวดล้อมประเทศนิวซีแลนด์ รายงานถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ต่อประเทศนิวซีแลนด์ใน ๘ ประเด็นหลัก ดังนี้^๓

๑. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดภัยธรรมชาติ

ฝนตกหนัก ภัยแล้ง และไฟป่ามีแนวโน้มว่าจะเพิ่มสูงขึ้นในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ต้องใช้น้ำฝนเพื่ออุปโภค บริโภค และการปศุสัตว์จะได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง นอกจากนี้ ระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ชุมชนชายฝั่งหลายแห่งและสาธารณูปโภคพื้นฐานมีความเสี่ยงต่ออุทกภัย สึนามิ และภัยธรรมชาติอื่น ๆ

๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อชาวเมารี

เนื่องจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ชาวเมารีจึงเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ชาวเมารีจะต้องเผชิญกับการสูญเสียโบราณสถานสำคัญทางวัฒนธรรม และราชอาณาจักรตองกา การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อค่านิยมทางจิตวิญญาณ ลักษณะทางกายภาพ ภูมิปัญญา และความเป็นอยู่ที่เป็นส่วนสำคัญของอัตลักษณ์ของชาวเมารี

๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและสภาพร่างกาย

อุณหภูมิที่สูงขึ้นอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกายของประชากร โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุเกิน ๖๕ ปี และผู้ที่ทำงานกลางแจ้ง เช่น ในเมืองไครสต์เชิร์ช พบว่ามีการเสียชีวิตจากความร้อนโดยเฉลี่ย ๑๔ รายต่อปีในผู้ใหญ่ที่มีอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป นอกจากนี้ สภาพอากาศที่ร้อนก็ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตเช่นกัน ซึ่งผู้คนจำนวนมากกำลังประสบกับปัญหาความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนรุ่นต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นไปได้ว่าภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรง เช่น อุทกภัย วาตภัย รวมไปถึงอัคคีภัย อาจทำให้เกิดความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าได้

^๒ เฟิงอ้าง.

^๓ Ministry for the Environment. “How climate change affects New Zealand”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๕, จาก <https://environment.govt.nz/facts-and-science/climate-change/how-climate-change-affects-new-zealand/#climate-change-increases-the-risk-of-natural-disasters>

๔. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจส่งผลกระทบต่อโอกาสในการใช้เวลาว่างในการออกไปทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกบ้าน เช่น ภายหลังเกือบ ๑๐๐ ปีของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปัจจุบันธารน้ำแข็ง Fox และธารน้ำแข็ง Franz Josef กำลังละลายและเป็นอันตรายเกินกว่าจะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้เหมือนแต่ก่อน

๕. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

คาดว่าระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๐ น้ำท่วมและภัยแล้งที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เศรษฐกิจนิวซีแลนด์เสียหายถึง ๘๔๐ ล้านดอลลาร์ บริษัทประกันภัยบางแห่งได้เปลี่ยนแปลงนโยบายเพื่อพิจารณาความเสี่ยงด้านสภาพอากาศที่อาจเกิดขึ้นแล้ว ส่วนบริษัทประกันรายอื่นกำลังวางแผนเรียกเก็บเบี้ยประกันที่สูงขึ้นสำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยในอนาคต

๖. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถส่งผลกระทบต่อสิ่งปลูกสร้างและสาธารณูปโภคพื้นฐาน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจก่อให้เกิดการทำลายสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ประชาชนมีความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นอาคารบ้านเรือนหรือระบบคมนาคมขนส่ง เช่น การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ๐.๕ เมตร จะทำให้อาคารอีก ๓๖,๐๐๐ หลังมีความเสี่ยงที่จะเกิดน้ำท่วม และมีผลกระทบต่อระบบคมนาคมในพื้นที่ต่าง ๆ

๗. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศนิวซีแลนด์

เนื่องจากนิวซีแลนด์พึ่งพาสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ อุตสาหกรรมในประเทศนิวซีแลนด์จึงอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ดังเช่นการประมงที่ถือเป็นส่วนที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีหลักฐานชี้ชัดว่าอุณหภูมิที่สูงขึ้นจะมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำ ในขณะที่มหาสมุทรที่อบอุ่นและมีสภาพเป็นกรดทำให้สิ่งมีชีวิตในทะเลจำนวนมากเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เช่น คลื่นความร้อนในทะเลในปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๖๐ เชื่อมโยงกับการตายของปลาแซลมอนจำนวนมากที่ถูกเพาะเลี้ยงอยู่ใน Marlborough Sounds

๘. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถส่งผลกระทบต่อพืชและสัตว์ท้องถิ่นและระบบนิเวศน์

อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น ภัยแล้ง และอุทกภัยส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยและการสืบพันธุ์ของพืชและสัตว์สายพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิม (native species) ซึ่งอาจทำให้เกิดการสูญพันธุ์ในพืชและสัตว์ดังกล่าวได้

แผนการจัดเก็บภาษีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการปศุสัตว์

เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ประเทศนิวซีแลนด์กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องในหลายประการ รัฐบาลนิวซีแลนด์จึงมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและจริงจัง

โดยประเทศนิวซีแลนด์มีอุตสาหกรรมการเกษตรคิดเป็นสัดส่วนประมาณครึ่งหนึ่งของการปล่อยมลพิษทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นก๊าซมีเทน นิวซีแลนด์มีผู้อยู่อาศัยราว ๕ ล้านคน มีวัวประมาณ ๑๐ ล้านตัว และแกะมากกว่า ๒๖ ล้านตัว ทำให้ฟาร์มปศุสัตว์ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณมาก อาทิ ก๊าซมีเทนจากการเรอของสัตว์ และก๊าซไนตรัสออกไซด์จากการปัสสาวะของสัตว์ ล้วนเป็นก๊าซที่ทำให้โลกร้อนขึ้น^๔

เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ รัฐบาลนิวซีแลนด์มีการเสนอแผนการจัดเก็บภาษีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยออกมาจากการเรอและการขับถ่ายของเสียของวัวและแกะในฟาร์ม เพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยนิวซีแลนด์เป็นประเทศแรกในโลกที่เกษตรกรจะต้องจ่ายเงินเพื่อปล่อยมลพิษทางการเกษตรในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แผนการจัดเก็บภาษีนี้นี้คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๕

นายกรัฐมนตรีจาซินดา อาร์เดิร์น กล่าวว่า เงินที่ได้จากการจัดเก็บภาษีที่เสนอจะถูกส่งกลับเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมเพื่อเป็นเงินทุนให้กับเทคโนโลยีใหม่ การวิจัย และการจ่ายเงินจูงใจสำหรับเกษตรกรในอนาคต และกล่าวเพิ่มเติมว่า เกษตรกรในนิวซีแลนด์จะเป็นประเทศแรกในโลกที่ลดการปล่อยมลพิษทางการเกษตร ด้วยจุดแข็งของนิวซีแลนด์คือตลาดส่งออก เราจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้โลกใส่ใจเกี่ยวกับแหล่งที่มาของอาหารมากขึ้น

ปัจจุบันรัฐบาลยังไม่ได้เปิดเผยถึงอัตราภาษีที่จะเรียกเก็บ แต่กล่าวว่าเกษตรกรจะสามารถชดเชยค่าใช้จ่ายทางภาษีนี้นี้ด้วยการตั้งราคาสูงที่ขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศเหล่านี้ (Climate-friendly products)^๕

ทั้งนี้ รัฐบาลให้คำมั่นสัญญาว่าจะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้ได้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ ซึ่งส่วนหนึ่งของแผนดังกล่าว รวมถึงความมุ่งมั่นในการลดก๊าซมีเทนในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้ได้ร้อยละ ๑๐ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ และลดให้ได้ถึงร้อยละ ๔๗ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๕๐^๖

^๔ กรุงเทพมหานคร. “นิวซีแลนด์จ่อเก็บภาษีฟาร์มปศุสัตว์ทั่วประเทศ”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๕,

จาก <https://www.bangkokbiznews.com/world/1031916>

^๕ BBC ประเทศไทย. “เกษตรกรนิวซีแลนด์โวย แผนเก็บภาษีวัว-แกะ เรอ-ปัสสาวะ สู้อากาศร้อน”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕,

จาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c6pg30jmp8eo>

^๖ Nick Perry. “New Zealand proposes taxing cow burps, angering farmers”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๕,

จาก <https://apnews.com/article/business-new-zealand-animals-emissions-reduction-climate-and-environment->

การทักท้วงแผนการจัดเก็บภาษีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยเกษตรกรนิวซีแลนด์

เกษตรกรในนิวซีแลนด์มีการประท้วงต่อแผนการของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษีจากเกษตรกรในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งอ้างว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเกษตรกรมองว่าการจัดเก็บภาษีเหล่านี้จะนำไปสู่การเลิกกิจการ โดยเฉพาะในเกษตรกรในเมืองเล็ก ๆ การเก็บภาษีดังกล่าวนี้นจะเป็นการบั่นทอนรายได้ของพวกเขา ทำให้เกษตรกรต้องขายไร่ทิ้ง^๑

การกระทำของรัฐบาลทำให้สหพันธ์เกษตรกรแห่งชาติไม่พอใจกับปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อเกษตรกรเช่นนี้ และแสดงความเห็นว่ารัฐบาลควรมองหาข้อเสนอหรือทางเลือกอื่น ๆ ที่ดีกว่านี้ ซึ่งประธานสหพันธ์เกษตรกรแห่งชาติได้ชี้แจงว่าตลอดหลายปีที่ผ่านมากลุ่มเกษตรกร รัฐบาล และองค์กรที่เกี่ยวข้องได้หารือเพื่อหาแนวทางร่วมกันโดยไม่ต้องยกเลิกการทำเกษตรกรรม ดังนั้น พวกเขาจะลงชื่อในข้อเสนอที่พึงพอใจมากที่สุดเท่านั้น^๒

6f8847bc10ecdd0ba4d5c23bdab5617d?utm_source=homepage&utm_medium=TopNews&utm_campaign=position_03

^๑ Ian Smith with AP & Reuters. “Farmers protest ‘unworkable regulations’ of New Zealand's proposed farm levy”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕, จาก <https://www.euronews.com/green/2022/10/20/cow-burps-to-be-taxed-under-world-first-proposals-by-new-zealand>

^๒ ภักศุภา รัตนภาชนัน. “แค่วัวเรายังเสียภาษี! นโยบายช่วยโลกจากนิวซีแลนด์ ลดมีเทนจากน้องวัว”. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๕, จาก <https://www.posttoday.com/post-next/be-greener/1341>